

การประเมินโครงการการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาโรงเรียนชุมแสงชนูทิศ
โดยประยุกต์แนวทางการประเมินแบบร่วมมือ

Evaluation of Vocational Skill Practicum Project for Third-Year Vocational
Certificate Students by Applying Collaborative Evaluation:
A Case Study of Chumsaengchanutid School

วารাত্রี วนาphanubese^{1*} และ สายฝน วิบูลรังสรรค์²

Waratree Wanaphanubese^{1*} and Saifon Vibulrangson²

(Received : May 14, 2020 ; Revised : July 9, 2020 ; Accepted : July 16, 2020)

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาโรงเรียนชุมแสงชนูทิศ โดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบร่วมมือ เป็นการประเมินที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินตั้งแต่เริ่มต้นจนสรุปผลโครงการ ขั้นตอนการประเมินที่นำประยุกต์มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การชี้แจงรายละเอียดการประเมินโครงการ 2) การออกแบบการประเมิน และ 3) การดำเนินการประเมินโครงการ แหล่งข้อมูลเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ ได้แก่ เจ้าของโครงการ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พาณิชยกรรม พี่เลี้ยงของสถานประกอบการ นักเรียน ผู้รับบริการ และผู้ปกครอง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ประเด็นสนทนากลุ่ม แบบประเมิน และแบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอโดยการสรุปความ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยประเด็นการประเมินยึดแนวคิดเชิงระบบมาจัดกลุ่มตามวัตถุประสงค์การประเมิน ผลการประเมินสรุป ดังนี้

1) ด้านความพร้อมปัจจัย พบว่า บุคลากรทุกฝ่ายและงบประมาณมีความพร้อมและเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่มีความเพียงพอ แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ป้ายชื่อนักเรียนยังขาดในเรื่องของความคงทน และด้านเอกสารการฝึกยังไม่ครบถ้วนสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน ทีมประเมินได้ดำเนินการจัดทำเอกสารให้ครบถ้วนครอบคลุมตามยึดตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใช้งาน ได้แก่ เอกสารสำหรับครูนิเทศก์ เอกสารสำหรับนักเรียน และเอกสารสำหรับพี่เลี้ยงของสถานประกอบการ

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹ Master's degree student, Educational Research and Evaluation Program, Faculty of Education, Naresuan University

² Assistant Professor, Department of Education, Faculty of Education, Naresuan University

* Corresponding Author Email: waratree61@nu.ac.th

2) ด้านการดำเนินงาน พบว่า มีผลการประเมินดังนี้ (1) การคัดเลือกสถานประกอบการ พบว่า ได้สถานประกอบการที่ครบถ้วนตรงตามแผนการคัดเลือก และการจัดนักเรียนเข้าฝึกประสบการณ์มีความเหมาะสมตามเกณฑ์ (2) การปฐมนิเทศ พบว่า สถานที่และเนื้อหาการบรรยายมีความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ส่วนของกิจกรรมการสาธิตที่จัดอยู่เป็นกลุ่มใหญ่ นักเรียนต้องการให้จัดเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เห็นได้ชัดเจน (3) การนิเทศติดตาม พบว่า การนิเทศของครูนิเทศก็เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด การประสานงานกับพี่เลี้ยง ไม่พบปัญหา ได้รับความร่วมมือในการแจ้งความประพฤติของนักเรียน และการติดตามงานของพี่เลี้ยง พบปัญหาในการมอบหมายงานจากการสื่อสารที่ไม่ชัดเจน และ (4) กิจกรรมปัจฉิมนิเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พบว่า สถานที่ ลำดับขั้นตอน และการมีส่วนร่วมของนักเรียนมีความเหมาะสม แต่นักเรียนต้องการให้เพิ่มกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการฝึกประสบการณ์

3) ด้านผลผลิต พบว่า ผลการประเมินนักเรียนในโครงการมีดังนี้ (1) นักเรียนมีความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ทุกคน (2) นักเรียนมีทักษะการทำงานอยู่ในระดับดี (3) นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับดี (4) นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตอยู่ในระดับมากที่สุด และ (5) นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมปัจฉิมนิเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกคน

4) ด้านผลลัพธ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังคงสนใจเลือกเรียนต่อหรือทำงานที่ตรงในสาขาเดิมหรืออยู่ในเส้นทางของสายอาชีพ และการฝึกประสบการณ์ไม่ได้เป็นหลักเกณฑ์ที่รับประกันว่าสถานประกอบการจะรับนักเรียนเข้าทำงาน เนื่องจากนักเรียนบางคนยังมีคุณสมบัติไม่เพียงพอ ประกอบกับระยะเวลาในการฝึกสั้นเกินไป

5) ด้านผลกระทบ พบว่า มีผลการประเมินดังนี้ (1) ผลกระทบทางบวก ด้านสถานประกอบการ มีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นจากการทำงานที่รวดเร็ว และด้านนักเรียนมีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งจะประกอบอาชีพจริงในอนาคต และ (2) ผลกระทบทางลบ พบว่า ผู้ปกครองบางรายมีความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในการเดินทางของบุตรหลาน

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ การประเมินแบบร่วมมือ

Abstract

This research aimed to evaluate the vocational skill practicum project for third-year vocational certificate students of Chumsaengchanutid School, by applying collaborative evaluation. In this evaluation, the stakeholders participated in the evaluation process from the beginning to the conclusion of the project. The applied evaluation process consisted of 3 steps: 1) clarifying the project evaluation details, 2) designing the evaluation, and 3) implementing the project evaluation. The data sources were stakeholders of the project. They were the project owner, teachers in the commerce learning strand, mentors in the establishment, students, customers, and parents. The tools used in the evaluation were interviews, questionnaires, focus group issues, evaluation forms, and a test. The qualitative

data analysis employed content analysis and the results were presented through a summary. The statistics used in data analysis were percentage, the mean, and standard deviation. The issues to be evaluated were grouped according to the objectives, based on the system approach concept. The results are summarized as follows:

1) Regarding readiness of the input, it was found that the personnel and budget were ready and adequate for the operation. Regarding the media, materials, equipment and facilities, they were adequate. However, student name tags were not durable. The training documents were not in a complete set as required by the users. The evaluation team, therefore, prepared additional documents to complete the set and cover the roles and duties of the users. The documents were based on the roles and responsibilities of the users: the supervising teachers, students and the mentors of the establishment.

2) For the process evaluation, it was found that: (1) The selection of the establishment was complete as planned and students arrangement for the practicum was appropriate according to the criteria; (2) Regarding the orientation, the venue and content of the lecture were appropriate. However, student demonstrations which were in large groups should be organized in small groups so everyone could see them clearly. (3) In supervision, the supervising teachers followed the procedure specified. Coordination with the mentors had no problems; there was cooperation in reporting students' behavior. In following up on the work of the mentors, problems with work assignment were found, due to unclear communication, and (4) In the post-training supervisory session and exchange of experiences, it was found that the venue, sequences of activities, and student participation were appropriate. However, the students wanted to increase their knowledge sharing activities to learn about solving various problems in the practicum.

3) On the output, the findings revealed the following: (1) every student had knowledge and practical experience, based on the guidelines, that passed 60% criterion, (2) the students had acquired good work skills, (3) the students had virtues and ethics at a good level, (4) the students had a good attitude toward honest careers at the highest level, and (5) every student participated in the post-training supervisory session activities and experience sharing.

4) Concerning the outcome, it was found that most students were still interested in continuing their study or work in their field or in a related career path. The practicum did not require or guarantee that the establishment would give the student a job, as some students were not sufficiently qualified, and the training period was too short.

5) Regarding the impacts, the evaluation results were as follows: (1) the positive impacts were: the establishment had a better image due to fast working and the students had more experience to be ready to work in a real career in the future, and (2) the negative impact: some parents were concerned about the safety of their children on their trip.

Keywords: project evaluation, vocational skill practicum, collaborative evaluation

บทนำ

ประเทศไทยได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นประเทศไทยยุค 4.0 ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากที่กล่าวมาคือ วิสัยทัศน์ที่ใช้การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มุ่งเน้นผลิตผู้มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในระดับฝีมือ มีสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานได้จริง มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงานสอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เกิดการจัดการศึกษารูปแบบใหม่โดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสถานประกอบการต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนที่ต้องการศึกษาต่อทางด้านวิชาชีพ ให้มีงานทำมากกว่าการมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ภายใต้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดให้มีการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ ในรูปของการฝึกงานในสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ โดยใช้เวลารวมไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ 4 หน่วยกิต มีการตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556)

อนึ่งโรงเรียนชุมชนแสงชนูทิศได้เปิดสอนในสายสามัญหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่กับสายอาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 โดยมีสถานศึกษาสังกัด สอศ. เป็นพี่เลี้ยง การจัดการเรียนการสอนมีการจัดตั้งกลุ่มสาระการเรียนรู้พาณิชยกรรมให้เป็นผู้รับผิดชอบและจัดฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพให้กับนักเรียน ดำเนินการตอบสนองหลักสูตรภายใต้โครงการการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 เป็นการจัดการเรียนรู้อาศัยความร่วมมือของครู นักเรียน ตลอดจนสถานประกอบการทั้งของรัฐและรัฐวิสาหกิจในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ มีทักษะการทำงานในสถานประกอบการ และมีคุณธรรม จริยธรรม เจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ในสถานประกอบการจริง

จากการศึกษารายงานผลการดำเนินโครงการพบว่า การสรุปผลวัตถุประสงค์ของโครงการไม่ครบตามที่กำหนด พบเพียงคะแนนประเมินผลการฝึกประสบการณ์ของนักเรียนที่พี่เลี้ยงของสถานประกอบการเป็นผู้ประเมินเพียงแหล่งเดียว และมีรูปภาพการดำเนินโครงการประกอบ ซึ่งข้อมูลที่ได้ไม่พอเพียงต่อการนำไป

ปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงให้เห็นว่าการประเมินควรมีการปรับปรุงให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ตรงตามความต้องการ นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การให้ความสำคัญกับการประเมินโครงการจะช่วยให้โครงการมีความชัดเจน การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่า ทุกการดำเนินงานของโครงการจะได้รับการวิเคราะห์อย่างละเอียด และอาจนำไปแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบของโครงการ ผลจากการประเมินจะช่วยให้โครงการปฏิบัติงานอย่างได้ผลมากกว่าโครงการที่ไม่ได้รับการประเมิน (ประชุม รอดประเสริฐ, 2547)

การเลือกรูปแบบการประเมินโครงการมีเป้าหมายในการนำสารสนเทศไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ประเมินเองมีความรู้ด้านการประเมินแล้วนั้นยังไม่พอเพียง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่ายตั้งแต่ผู้บริหาร ครู นักเรียน และสถานประกอบการให้ข้อมูลด้านบริบทของโครงการและเข้ามามีส่วนในการดำเนินงานประเมิน เพื่อตัดสินคุณค่าของโครงการ อันก่อให้เกิดการยอมรับผลการประเมินร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือ (collaborative evaluation) โดย O'Sullivan (2004) เป็นแนวทางในการประเมินที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ เป็นการสร้างขีดความสามารถในการประเมินผลให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และส่งเสริมความร่วมมือในกิจกรรมการประเมิน ช่วยวางกรอบการประเมินตั้งแต่ต้นและร่วมมือกันดำเนินการประเมิน เพื่อสะท้อนการดำเนินโครงการว่าบรรลุผลตามที่ต้องการหรือควรปรับปรุงในส่วนใด (O'Sullivan, 2004) ซึ่งแนวคิดนี้ได้มีผู้นำมาใช้ในการประเมินผลโครงการการป้องกันยาเสพติดระดับมัธยมศึกษา (All Stars Senior) โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการวิจัยด้วยวิธีการประเมินแบบร่วมมือ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้พัฒนาโครงการการวิจัยและผู้ประเมินภายนอก โดยอาศัยความร่วมมือกันในการเรียนรู้ การเรียนรู้ของผู้จ้างประเมินจากผู้ประเมินและการเรียนรู้ของผู้ประเมินจากผู้จ้างประเมิน เพื่อตรวจสอบผลระหว่างดำเนินงานและสรุปผลลัพธ์ที่สามารถนำมาใช้สำหรับการปรับปรุงโครงการ (Muhsin et al., 2012) และนอกจากนี้ยังมีผู้นำแนวคิดนี้มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการประเมินแบบร่วมมือสำหรับประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏ การดำเนินการเริ่มจากการพัฒนาคนที่จะมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบร่วมกันกำหนดประเด็นการประเมิน ร่วมทำการประเมินและรับรู้ผลการประเมินตลอดระยะเวลาปฏิบัติงาน เกิดการใช้ผลประเมินมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และปัญหาในการประเมินอีกด้วย (ราตรี นันทสุนทร, 2547) จะเห็นได้ว่าแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือจะช่วยให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการเข้ามามีส่วนร่วม ได้เรียนรู้กระบวนการประเมินตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ เพื่อนำสารสนเทศหรือข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

จากการวิเคราะห์โครงการและแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือ ผู้ประเมินสนใจที่จะนำแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือนี้มาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทและวัตถุประสงค์ของโครงการ สามารถร่วมมือในการวางแผนและสร้างกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบ ด้วยการเป็นส่วนหนึ่งในการค้นหาสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการ สามารถนำมาปรับปรุงโครงการประเมินได้ครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์และได้ผลการรายงานที่เป็นที่ยอมรับจากการร่วมมือกันประเมินของทุกฝ่ายที่มีส่วนตัดสินคุณค่าของโครงการในครั้งนี้

ความมุ่งหมายของการประเมิน

เพื่อประเมินโครงการการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยการเรือนชุมแสงชนูทิศ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินแบบร่วมมือตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมของปัจจัย ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลผลิต ด้านผลลัพธ์ และด้านผลกระทบ

วิธีดำเนินการประเมิน

1. แหล่งข้อมูล การประเมินใช้แหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ประกอบด้วย

แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ ได้แก่ 1) เจ้าของโครงการ 2) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พาณิชยกรรม 3) พี่เลี้ยงของสถานประกอบการ 4) นักเรียน 5) ผู้รับบริการ และ 6) ผู้ปกครอง

แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ 1) หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และ 2) แนวปฏิบัติการดำเนินการฝึกงาน สำนักมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบ่งตามแหล่งข้อมูลจำนวน 7 แหล่ง ได้แก่

1) เจ้าของโครงการ เป็นแบบสัมภาษณ์กระบวนการดำเนินงาน 4 กิจกรรม ได้แก่ การคัดเลือกสถานประกอบการ การปฐมนิเทศ การนิเทศติดตาม และการปัจฉิมนิเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์

2) บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นแบบสัมภาษณ์ความพร้อมของปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ และด้านเอกสารการฝึกประสบการณ์

3) พี่เลี้ยงของสถานประกอบการ ประกอบด้วย แบบประเมินความพร้อมเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ แบบประเมินด้านทักษะการทำงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นแบบมาตรประมาณค่า 3 ระดับ และแบบสอบถามด้านการนิเทศติดตาม ด้านผลลัพธ์และด้านผลกระทบ

4) ครูนิเทศก์ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์การนิเทศติดตาม และแบบประเมินการบันทึกการฝึกประสบการณ์และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนักเรียน เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

5) นักเรียน ประกอบด้วย แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ จำนวน 30 ข้อ ประเด็นสนทนากลุ่มกระบวนการดำเนินงาน 3 กิจกรรม ได้แก่ การปฐมนิเทศ การนิเทศ และการปัจฉิมนิเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แบบประเมินเจตคติต่ออาชีพสุจริตเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามการตัดสินใจเรียนต่อหรือหางานทำหลังสำเร็จการศึกษา

6) ผู้รับบริการ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

7) ผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทุกฉบับที่ใช้ในการประเมิน ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการวิจัยและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .66 – 1.00 ขึ้นไป และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ในประเด็นการเรียบเรียงประโยคข้อคำถาม ใช้ภาษาที่กระชับ เข้าใจง่าย

สื่อความหมายให้ถูกต้องชัดเจนไม่ยาวเกินไป และรายการประเมินที่มีความหมายคนละประเด็น ให้แยกออกจากกันและเพิ่มหัวข้อใหม่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยประยุกต์แนวความคิดการประเมินแบบร่วมมือ (collaborative evaluation) ซึ่งมีขั้นตอนการประเมิน 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ (O'Sullivan, 2004) ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 การชี้แจงรายละเอียดการประเมินโครงการ

1.1 การรวบรวมข้อมูลลักษณะและขอบเขตของโครงการ ผู้ประเมินและเจ้าของโครงการร่วมกันพูดคุย และวิเคราะห์ขอบเขตของโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมา วัตถุประสงค์ และกระบวนการดำเนินงานของโครงการ

เมื่อได้ข้อมูลครบทุกประเด็น ผู้ประเมินพูดคุยกับครูเจ้าของโครงการและผู้ช่วยรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ พิจารณาคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการจัดตั้งทีมประเมินโครงการ ซึ่งประกอบด้วย เจ้าของโครงการ ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มงานทะเบียนและวัดผล หัวหน้างานติดตามประเมินผลและรายงาน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พณิชยการ และผู้ประเมิน

1.2 การระบุวัตถุประสงค์ของการประเมิน ทีมประเมินประชุมรวบรวมแนวคำถามการประเมิน คำนึงถึงสารสนเทศที่ต้องการทราบและประโยชน์ในการนำผลประเมินไปใช้ การกำหนดคำถามยึดตามกิจกรรมของโครงการ แล้วจัดกลุ่มประเด็นการประเมิน จากนั้นทำการติดต่อกับตัวแทนพี่เลี้ยงของสถานประกอบการพูดคุยปรับแก้คำถามที่เกี่ยวข้องกับพี่เลี้ยงให้มีความชัดเจน สรุปประเด็นการประเมินมี 8 ประเด็น 26 คำถาม จากประเด็นที่ได้นำแนวคิดเชิงระบบมาจัดกลุ่ม เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ซึ่งได้แก่ ด้านความพร้อมของปัจจัย ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลผลิต ด้านผลลัพธ์ และด้านผลกระทบ

1.3 การตรวจสอบทรัพยากร ทีมประเมินดำเนินการตรวจสอบด้านงบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และตรวจสอบความพร้อมของบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ในการประเมิน พบว่า การจัดสรรงบประมาณการประเมินใช้ส่วนเดียวกับงบประมาณในการดำเนินโครงการ สถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอและเหมาะสมกับการดำเนินงาน และส่วนของบุคลากร สามารถสะท้อนความรู้เกี่ยวกับการประเมินได้อย่างชัดเจน ประกอบกับบทบาทหน้าที่ของบุคลากรรับผิดชอบในด้านการวัดผล การติดตามการประเมินและงานวิชาการของโรงเรียน ถือได้ว่าบุคลากรมีพื้นฐานความรู้ในระดับที่เพียงพอต่อการดำเนินการประเมินโครงการ

ขั้นที่ 2 การออกแบบการประเมินโดยพัฒนาตามรายละเอียดการประเมินโครงการ

2.1 ชี้แจงความเป็นมาของโครงการ ผู้ประเมินและผู้เกี่ยวข้องกับโครงการร่วมกันชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทโครงการและความสำคัญของการร่วมมือกันดำเนินการประเมินโครงการ

2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการประเมิน ทีมประเมินชี้แจงความจำเป็นในการประเมินตามวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 2.1 เพื่อให้ทราบถึงสารสนเทศและประโยชน์ที่ได้จากการประเมินในการนำไปพัฒนาโครงการ

2.3 ระบุคำถามการประเมิน ทีมประเมินนำข้อคำถามในขั้นตอนที่ 1.2 มาจัดกลุ่มและระบุแหล่งผู้ให้ข้อมูล โดยยึดตามผู้ที่มีส่วนร่วมและมีส่วนได้ส่วนเสียกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ

2.4 การออกแบบการประเมิน ทีมประเมินสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การประเมินจากวัตถุประสงค์การประเมินและข้อคำถาม เพื่อสร้างกรอบการประเมิน ได้แก่ ตัวบ่งชี้การประเมิน ผู้ประเมิน และแหล่งข้อมูล

2.5 การออกแบบการรวบรวมข้อมูล ทีมประเมินวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวบ่งชี้การประเมิน ระบุวิธีการหรือเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูล

2.6 ระยะเวลาของกิจกรรมการประเมิน ทีมประเมินกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลสร้างเป็นแผนภูมิเส้นเวลาโดยภาพรวม ยึดให้สอดคล้องกันระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ

2.7 กำหนดคุณสมบัติของทีมประเมิน ทีมประเมินร่วมกันประชุมระบุนโยบายหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล ได้แก่ 1) สร้างเครื่องมือ 2) สังเกตและเก็บรวบรวม 3) วิเคราะห์ข้อมูล และ 4) จัดทำรายงานการประเมิน

2.8 ชี้แจงงบประมาณการประเมิน จากการพูดคุยทีมประเมินลงความคิดเห็นว่าไม่มีค่าใช้จ่ายในการประเมิน มีการใช้ทรัพยากรที่เป็นเอกสาร การทำสำเนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งสามารถใช้บริการได้จากส่วนกลางที่ทางโรงเรียนอำนวยความสะดวกไว้ให้

2.9 การออกแบบการนำเสนอข้อสรุปการประเมินโครงการ ผู้ประเมินดำเนินการชี้แจงภาพรวมผ่านกรอบการประเมินกับทีมประเมิน ได้ข้อสรุปลงความคิดเห็นว่า กรอบประเมินมีความชัดเจนและสามารถนำไปดำเนินการประเมินได้

ขั้นที่ 3 การดำเนินการประเมินตามที่ออกแบบการประเมินโครงการ

3.1 การเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ทีมประเมินจัดกลุ่มเครื่องมือโดยแยกเป็นฉบับตามแหล่งข้อมูล โดยยึดให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การประเมิน โดยเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ และประเด็นสนทนากลุ่ม

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ทีมประเมินร่วมกันสร้างและพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ได้นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือทุกฉบับ

3.3 การสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล ทีมประเมินร่วมกันดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบการประเมิน โดยการสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่มผู้ประเมินเป็นผู้นัดหมายตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล ผู้ประเมินเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเองพร้อมทีมประเมินเป็นผู้ช่วยจดบันทึก

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ทีมประเมินร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล จัดกลุ่มตามตัวบ่งชี้การประเมิน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และประเด็นสนทนากลุ่มวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอ

โดยการสรุปความ ข้อมูลจากแบบประเมินนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ตามที่โครงการกำหนดไว้ดังนี้ ด้านความพร้อมของพี่เลี้ยงและด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ของนักเรียนตั้งเกณฑ์ไว้ในระดับมาก ด้านทักษะการทำงาน คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตั้งเกณฑ์ไว้ในระดับดี และคะแนนจากแบบทดสอบตั้งเกณฑ์ไว้ที่ร้อยละ 60

3.5 การจัดทำรายงานการประเมิน ทีมประเมินร่วมกันจัดทำรายงานสรุปผลการประเมิน ยึดรูปแบบรายงานตามหัวข้อที่สถานศึกษากำหนดให้เป็นไปแนวทางเดียวกันทุกโครงการ และจัดทำรายงานผลการประเมินให้กับงานประกันคุณภาพเพื่อใช้เป็นหลักฐานอ้างอิง ในการเข้ารับการประเมินกับ สมศ. ในรอบที่ 4

ผลการประเมิน

ตอนที่ 1 ผลการประเมินความพร้อมของปัจจัยในการดำเนินงานของโครงการ

1.1 ผลประเมินด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรมีความพร้อมต่อการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ในด้านของจำนวนบุคลากร ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ขั้นตอนการดำเนินงาน ตลอดจนบทบาทหน้าที่ในส่วนที่ตนเองได้รับมอบหมาย การกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการมีการวางแผนร่วมกัน ติดต่อประสานงานกันมีความรวดเร็ว โดยใช้ช่องออนไลน์ในการติดต่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารร่วมกัน

1.2 ผลประเมินด้านงบประมาณ พบว่า เจ้าของโครงการและครู มีความเห็นว่างบประมาณในการดำเนินงานโครงการมาจากเงินอุดหนุนรายหัวของนักเรียนพอเพียงต่อการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ จัดซื้อป้ายคล็องคอกของนักเรียน และค่าน้ำมันสำหรับใช้เดินทางในการนิเทศติดตามการฝึกประสบการณ์

1.3 ผลประเมินด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ พบว่า ครูและนักเรียน มีความคิดเห็นว่าเป็นสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่มีความเพียงพอต่อการใช้งาน แต่อย่างไรก็ตามยังขาดในเรื่องความคงทน กรณีป้ายคล็องคอกของนักเรียนวัสดุที่ทำเป็นพลาสติกแบบแข็ง แตกง่ายได้ง่าย เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวของโครงการในปีการศึกษาต่อไป ควรพิจารณาเลือกวัสดุของป้ายคล็องคอกเป็นแบบของพลาสติกใสที่มีความทนทานมากกว่า

1.4 ผลประเมินด้านเอกสารการฝึกประสบการณ์ พบว่า เอกสารการฝึกประสบการณ์ ยังไม่ครบถ้วนและไม่มีการจัดระบบให้ตรงกับผู้ใช้งานแต่ละฝ่าย โดยจัดทำเอกสารเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะ และยึดตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใช้งาน ได้แก่ เอกสารสำหรับครูนิเทศก์ สำหรับนักเรียน และสำหรับพี่เลี้ยง

1.5 ผลประเมินด้านความพร้อมของพี่เลี้ยงในการฝึกประสบการณ์ พบว่า ระดับความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่พี่เลี้ยงของนักเรียนฝึกประสบการณ์มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก สามารถสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์และรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองในการให้คำแนะนำนักเรียนฝึกประสบการณ์ในเรื่องของการปฏิบัติงานและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินการดำเนินงานโครงการ

2.1 ผลประเมินความครบถ้วนและตรงตามแผนของการคัดเลือกสถานประกอบการ พบว่า การคัดเลือกได้สถานประกอบการครบถ้วนตามจำนวนนักเรียนและตรงตามแผนการคัดเลือก ในส่วนของการจัดนักเรียนเข้ารับการฝึกประสบการณ์ตามสถานประกอบการมีความเหมาะสมตามตามเกณฑ์พิจารณาผ่านดุลพินิจของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พาณิชยกรรม

2.2 ผลประเมินความเหมาะสมการดำเนินการปฐมนิเทศ พบว่า สถานที่และเนื้อหาการบรรยายมีความเหมาะสม ซึ่งได้แก่ เรื่องมารยาทในการฝึกประสบการณ์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ภาวะเบี่ยงข้อบังคับในการฝึกงาน การจัดโต๊ะทำงาน และเอกสารการฝึกประสบการณ์ แต่อย่างไรก็ตาม ในส่วนของกิจกรรมการสาธิตที่จัดอยู่เป็นกลุ่มใหญ่ นักเรียนต้องการให้จัดเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้เห็นได้ชัดเจน และต้องการให้เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ในการทำงาน จากการสะท้อนเนื้อหาที่ควรเพิ่มมีดังนี้ 1) การควบคุมอารมณ์ 2) การฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับงานบริการ และ 3) การใช้ภาษาราชการในการบันทึกรายละเอียดการปฏิบัติงาน

2.3 ผลประเมินความเหมาะสมการดำเนินการนิเทศติดตาม พบว่า ในภาพรวมการดำเนินงานมีความเหมาะสม โดยนำเสนอผลย่อยดังนี้ 1) ผลการนิเทศติดตามของครูนิเทศก์เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด ได้แก่ การแจ้งวันที่จะไปนิเทศ การให้คำปรึกษา และการตรวจสอบบันทึก แต่อย่างไรก็ตามยังมีความเห็นขัดแย้งระหว่างครูนิเทศก์และนักเรียนในเรื่องการแจ้งหรือไม่แจ้งวันนิเทศล่วงหน้าและการไปนิเทศนอกเวลาทำการของสถานประกอบการ 2) ผลการประสานงานกับพี่เลี้ยงไม่พบปัญหา โดยได้รับความร่วมมือในการแจ้งความประพฤติของนักเรียนให้ทราบเป็นอย่างดี และ 3) ผลการนิเทศติดตามงานของพี่เลี้ยง พบว่าการมอบหมายงานให้กับนักเรียนมีปัญหา อันเกิดจากการสื่อสารที่ไม่ชัดเจน แต่ในส่วนของการทำงานกับติดตามงานไม่พบปัญหา เนื่องจากพี่เลี้ยงมีเทคนิคในการสอนงานและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงการทำงานแก่นักเรียน

2.4 ผลประเมินความเหมาะสมการดำเนินกิจกรรมปัจฉิมนิเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พบว่า มีความเหมาะสมทั้งสถานที่ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอ และการมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคนในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตามหัวข้อที่กำหนด แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนต้องการให้เพิ่มกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการฝึกประสบการณ์ ทีมประเมินได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวเพิ่มเติมในการปัจฉิมของนักเรียนในรุ่นต่อไป

ตอนที่ 3 ผลการประเมินผลผลิตของโครงการ

3.1 ผลประเมินความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ พบว่า นักเรียนจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 52.44 ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนน ทั้งนี้ครูได้ดำเนินการอบรมเพิ่มเติม แจกเอกสารประกอบการบรรยายให้นำไปทบทวนและสอบใหม่อีกครั้ง ผลการสอบซ่อมนักเรียนทั้ง 43 คนผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.2 ผลประเมินทักษะการทำงาน พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงาน ผลการประเมินโดยพี่เลี้ยงในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับดีทุกรายการ โดยนักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตรงตามเวลาที่กำหนด มีผลการประเมินสูงที่สุด

3.3 ผลประเมินคุณธรรม จริยธรรม พบว่า นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ผลการประเมินโดยพี่เลี้ยงในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับดีทุกรายการ โดยนักเรียนแต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน และปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีผลการประเมินสูงที่สุด

3.4 ผลประเมินเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต โดยนักเรียนประเมินตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยนักเรียนรู้สึกสนใจในการประกอบอาชีพที่สุจริต มีผลการประเมินสูงที่สุด

3.5 ผลประเมินการปัจฉิมนิเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พบว่า นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือจัดทำสื่อ PowerPoint นำเสนอผลการฝึกประสบการณ์ จัดส่งรายงานผลการฝึกและสมุดจดบันทึกฝึกงานครบทุกคน

ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ

4.1 ผลลัพธ์ที่เกิดกับนักเรียน พบว่า ความต้องการในการเรียนต่อหรือการทำงานทำ นักเรียนยังคงสนใจเลือกที่จะเรียนต่อหรือทำงานที่ตรงในสาขาเดิมหรืออยู่ในเส้นทางของสายอาชีพ แต่ก็ยังมีส่วนน้อยที่เบี่ยงเบนสายการเรียนต่างไปจากสาขาเดิม ในส่วนของความเป็นไปได้ที่สถานประกอบการจะรับนักเรียนเข้าทำงาน พบว่า การฝึกประสบการณ์ไม่ได้เป็นหลักเกณฑ์ที่รับประกันว่าสถานประกอบการจะรับนักเรียนเข้าทำงาน เนื่องจากนักเรียนบางคนยังมีคุณสมบัติไม่เพียงพอในการนำมาพิจารณา ประกอบกับระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์สั้นเกินไป

4.2 ผลลัพธ์ที่เกิดกับสถานประกอบการ พบว่า ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานประกอบการในด้านจำนวนบุคลากรที่เพิ่มขึ้น เกิดความรวดเร็วในการทำงาน สถานประกอบการยังยินดีที่จะเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์ให้กับนักเรียนต่อไป

ตอนที่ 5 ผลการประเมินผลกระทบของโครงการ

5.1 ผลกระทบทางบวก พบว่า ผลกระทบทางบวกเกิดกับ 1) สถานประกอบการเกิดการเปลี่ยนแปลงมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นจากการทำงานที่รวดเร็ว 2) ผู้รับบริการได้รับการอำนวยความสะดวกจากนักเรียน ทำให้ดำเนินงานหรือการติดต่อกับหน่วยงานรวดเร็วขึ้น 3) ผู้ปกครองมีความเห็นว่า บุตรหลานมีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ดีขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาและฝึกการเดินทางด้วยตัวเองได้ และ 4) นักเรียนมีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ได้เตรียมความพร้อมที่จะประกอบอาชีพจริงในอนาคตได้

5.2 ผลกระทบทางลบ พบว่า ผู้ปกครองบางรายมีความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในการเดินทางของบุตรหลาน เนื่องจากระยะทางไปยังสถานประกอบไกลจากที่อยู่ของนักเรียน

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินความพร้อมปัจจัยในการดำเนินงานของโครงการ

1.1 ด้านบุคลากร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ และความพร้อมของพี่เลี้ยงในการฝึกประสบการณ์ พบว่า มีความเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการ อันเนื่องมาจากบุคลากรและพี่เลี้ยงให้ความร่วมมือกับโครงการ เข้าใจวัตถุประสงค์โครงการ สามารถสะท้อนบทบาทของตนเองได้อย่างชัดเจน ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ได้รับจัดสรรจากงบประมาณเงินอุดหนุนรายหัวค่าจัดการเรียนการสอน เนื่องจากการฝึกประสบการณ์อยู่ในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ส่วนของสถานที่ โรงเรียนมีห้องที่จัดไว้สำหรับประชุมหรือ

จัดกิจกรรม โดยมีเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกให้พร้อม ซึ่งสอดคล้องกับ M.G. Duffy ที่กล่าวว่า การบริหารงบประมาณกับความสำเร็จของโครงการ กล่าวว่า การบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพจะต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ เครื่องมือที่จะใช้ในโครงการ รวมถึงค่าดำเนินการต่าง ๆ ด้วย ตัวเลขหรือราคาควรมีความชัดเจน ซึ่งจะทำให้สามารถคาดการณ์งบประมาณได้ง่ายและจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยอมทำให้โครงการประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น (อมรศักดิ์ สินเหลือ, 2558 อ้างอิงจาก M.G. Duffy, 2551)

1.2 ด้านเอกสารการฝึกประสบการณ์ พบว่า เอกสารการฝึกยังไม่ครบถ้วนสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน ได้แก่ ครูนิเทศก์ นักเรียน และพี่เลี้ยงของสถานประกอบการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติการดำเนินการฝึกงาน เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนในการจัดทำคู่มือและเอกสารที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสำหรับผู้รับผิดชอบของสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง และสถานประกอบการ (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2551) แต่อย่างไรก็ตามทีมประเมินได้สะท้อนผลการประเมินที่ได้จากผู้ที่ต้องการเอกสารทุกฝ่าย ให้กับผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำเอกสารเพิ่มเติมครบตามผู้ใช้งานทุกฝ่าย การนำผลการประเมินมาปรับปรุงโครงการ สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือ (O'Sullivan, 2004) เชื่อว่า การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการประเมิน ผลการประเมินจะถูกนำไปประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการและเกิดความเข้าใจโครงการยิ่งขึ้น

2. ผลการประเมินการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย

2.1 ด้านการคัดเลือกสถานประกอบการ พบว่า วิธีการคัดเลือกมีแนวทางในการพิจารณาที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละสาขา จำนวนเพียงพอให้นักเรียนทุกคนเข้ารับการฝึก ส่วนการจัดนักเรียนเข้ารับการฝึกในแต่ละสถานประกอบการ มีเกณฑ์พิจารณาผ่านดุลพินิจของครู ซึ่งสอดคล้องตามแนวปฏิบัติการดำเนินการฝึกงานในด้านของการจัดผู้เรียนเข้ารับการฝึกในสถานประกอบการให้ตรงกับสาขาวิชา (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2551) แต่อย่างไรก็ตามผู้ปกครองบางรายมีความวิตกกังวลเรื่องความปลอดภัยของบุตรหลาน เนื่องจากระยะทางไปยังสถานประกอบการค่อนข้างไกล ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนสำรวจเพียงที่อยู่ของนักเรียน ไม่ได้สำรวจข้อมูลระยะทางจากที่อยู่ไปยังสถานประกอบการ อีกทั้งนักเรียนไม่ได้แจ้งถึงปัญหาดังกล่าวให้กับครูได้ทราบ จึงไม่ได้นำไปสู่การแก้ปัญหา

2.2 ด้านการดำเนินการปฐมนิเทศ พบว่า รูปแบบการปฐมนิเทศครูใช้การบรรยายและการสาธิตยกตัวอย่างคำถามให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมมีความเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามภายหลังฝึกประสบการณ์นักเรียนยังมีความต้องการให้เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการรับมือกับปัญหาต่าง ๆ และต้องการให้ปรับกิจกรรมการสาธิตจากกลุ่มใหญ่เป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เห็นได้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ รักชนก โสภพิศ (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า รูปแบบการเตรียมความพร้อมฝึกประสบการณ์นี้มีประโยชน์สามารถช่วยให้มีความพร้อมสำหรับการออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการจริง ในด้านทักษะการให้บริการ ด้านการคิดและตัดสินใจ การแก้ปัญหาได้ทันที่เมื่อเกิดเหตุการณ์เฉพาะหน้า

2.3 ด้านการนิเทศติดตาม พบว่า ปัญหาการนิเทศติดตามในส่วนของคุณครูกับนักเรียนมีดังนี้

- 1) การไม่แจ้งวันไปนิเทศ
- 2) การไปนิเทศนอกเวลาทำการของสถานประกอบการ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูต้องการ

พบสภาพการฝึกจริงของนักเรียนในระหว่างฝึกประสบการณ์ และการไปนอกเวลากรณีสถานประกอบการ พี่เลี้ยงต้องทำงาน การไปนอกเวลาครูจะสามารถพูดคุยกับพี่เลี้ยงได้ และในส่วนของพี่เลี้ยงกับนักเรียน มีปัญหาในการมอบหมายงานมีการสื่อสารที่ไม่ชัดเจนของพี่เลี้ยง จึงส่งผลให้การดำเนินงานของนักเรียนล่าช้า หรือทำไม่ถูกต้อง

2.4 ด้านกิจกรรมปัจฉิมนิเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พบว่า นักเรียนต้องการให้เพิ่มกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการฝึกประสบการณ์ เพื่อที่นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้ไปปรับ ใช้ในชีวิตจริง ซึ่งสอดคล้องวัตถุประสงค์ของการฝึกงาน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงสภาพปัญหาและวิธีการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงานอย่างมีเหตุผล (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2551)

3. ผลการประเมินผลผลิตของโครงการ ประกอบด้วย

3.1 ด้านความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ จากการทดสอบ ครั้งที่ 1 มีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เนื่องจาก ก่อนการสอบไม่มีการแจ้งเกณฑ์การผ่านให้นักเรียน ทราบจึงทำให้นักเรียนไม่ให้ความสนใจในการทำแบบทดสอบ เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีความพร้อมตามเกณฑ์ ที่กำหนดครูได้ดำเนินการอบรมเพิ่มเติม แจกเอกสารประกอบการบรรยายให้ทบทวนและสอบใหม่พบว่า นักเรียนสอบผ่านเกณฑ์ทุกคน สอดคล้องกับทิพย์ขัมพร เกษโกมล (2545) ได้ศึกษาการวิจัยและพัฒนาระบบ การประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง พบว่า ในการกำกับ ติดตามผลการเรียนรู้ของนักเรียนพยาบาล หลังแจ้งผลการเรียนรู้คุณจารย์จะให้คำแนะนำและให้เวลาในการ กำกับติดตามดูแลนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์อย่างไร้ขีดโดยให้งานเพิ่มหรือทำการสอบซ้ำ

3.2 ด้านทักษะการทำงาน พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ เนื่องจาก พี่เลี้ยงให้ความรู้ สอนงาน ควบคุมดูแล และประเมินนักเรียนขณะฝึกประสบการณ์ทั้งด้านทักษะ การทำงาน ผลงาน และพฤติกรรมลักษณะนิสัย จึงทำให้นักเรียนเกิดทักษะการทำงานที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกงาน ด้านผู้เรียนที่จะได้รับประโยชน์จากการฝึกประสบการณ์จริง ฝึกทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิต มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ วิชาชีพ, 2551)

3.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ เนื่องจาก การที่ครูและพี่เลี้ยงร่วมกันติดตามดูแลนักเรียน จัดกิจกรรมปฐมนิเทศเตรียมพร้อมก่อนฝึก พี่เลี้ยง แนะนำและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับ Dewey (ประสาน จันทร์ดาสุด, 2561 อ้างอิงจาก Dewey, 1975) กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นหลักความประพฤติที่มีการฝึกอบรมให้มีความประพฤติเป็นพลเมืองดี ตระหนักถึงผลทางสังคมนั้น

3.4 ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ทั้งจากครู พี่เลี้ยง บุคลากรในหน่วยงาน และผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการฝึกงานที่กล่าวว่าการ ทำงานร่วมกันจะช่วยให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ตลอดจนเกิด

ความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงานและการประกอบอาชีพ (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2551)

4. ผลการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ พบว่า การฝึกประสบการณ์ไม่ได้เป็นหลักเกณฑ์ที่รับประกันว่าสถานประกอบการจะรับนักเรียนเข้าทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถามที่พี่เลี้ยงได้สะท้อนถึงคุณลักษณะของนักเรียนว่า นักเรียนบางคนยังมีคุณสมบัติไม่เพียงพอ ประกอบกับระยะเวลาในการฝึกเพียง 2 เดือนนั้น สั้นเกินไป ส่งผลให้การเรียนรู้งานบางอย่างไม่ครบถ้วนตามที่เห็นสมควรนำมาพิจารณา

5. ผลการประเมินผลกระทบของโครงการ ประกอบด้วย

5.1 ผลกระทบทางบวก พบว่า สถานประกอบการมีการเปลี่ยนแปลงด้านภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นจากการทำงานที่รวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากสถานประกอบการได้รับประโยชน์ในด้านของกำลังคนเพื่อสนับสนุนงานของสถานประกอบการ สอดคล้องกับประโยชน์ที่สถานประกอบการได้รับจากการฝึกงาน (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2551) และในส่วนของนักเรียนสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ มีประสบการณ์มากขึ้น และได้เตรียมพร้อมก่อนประกอบอาชีพจริง ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพเลือกวิถีการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556)

5.2 ผลกระทบทางลบ พบว่า การที่นักเรียนเข้ารับการฝึกประสบการณ์ผู้ปกครองที่มีความกังวลในความปลอดภัยของบุตรหลานในเรื่องของการเดินทาง ผลการสอบถามผู้ปกครองได้สะท้อนถึงปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางและระยะทางจากบ้านถึงสถานประกอบการมีระยะทางไกล ทั้งนี้อันเนื่องมาจากกระบวนการจัดนักเรียนเข้ารับการฝึกประสบการณ์ยังมีเกณฑ์การพิจารณาที่ยังไม่ครอบคลุม และไม่มีการสำรวจข้อมูลระยะทางระหว่างที่อยู่อาศัยของนักเรียนกับสถานประกอบการ

6. ผลการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบร่วมมือมาประเมินโครงการในภาพรวม

จากการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบร่วมมือมาประเมินโครงการ พบว่า จากการสอบถามกับทีมประเมินได้สะท้อนถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับในครั้งนี้ว่า ผลการประเมินทำให้ทราบความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงปัญหาและผลกระทบต่าง ๆ ของจากการดำเนินโครงการ ผลการประเมินและคำแนะนำที่ได้สามารถนำมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการให้ดียิ่งขึ้น และผลการประเมินยังนำไปใช้ในงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือ O'Sullivan (2004) กล่าวว่า การประเมินผลของโครงการไม่เพียงแต่ตอบสนองความต้องการของโครงการเท่านั้น แต่ควรตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อพวกเขา และตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยประชาชนควรได้รับแจ้งข้อมูล ดังนั้นผู้ประเมินสามารถปรับปรุงการประเมิน เพื่อเพิ่มความสามารถของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เห็นความสำคัญ เข้าใจและเข้าร่วมการประเมินผล

นอกจากนี้ในทุกขั้นตอนของการประเมิน ทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับที่ได้เข้าร่วมประเมินได้มีการพัฒนาทักษะทางการประเมินในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการประเมินแบบร่วมมือ O'Sullivan

(2004) กล่าวว่า การประเมินที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ เป็นการสร้างขีดความสามารถในการประเมินผลให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และส่งเสริมความร่วมมือในกิจกรรมการประเมิน ช่วยวางกรอบการประเมินตั้งแต่ต้นและร่วมมือกันดำเนินการประเมิน ทำให้เกิดกระบวนการประเมินที่มีคุณค่า รวมถึงผู้ประเมินภายนอกที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของโครงการมากขึ้น เป็นผลจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Muhsin et al. (2012) ได้ศึกษาการประเมินความร่วมมือของโครงการป้องกันยาเสพติดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (All-Stars Senior) Evaluation, Assessment, & Policy (EvAP) ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินภายนอกของโครงการที่พัฒนาโดย Tanglewood ซึ่งในการดำเนินการโครงการครูผู้สอนที่ทำหน้ารวบรวมข้อมูลให้กับทีมประเมินได้กล่าวระหว่างการสัมภาษณ์ถึงหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับทั้งสองหน่วยงาน เนื่องจากบางครั้ง Tanglewood ได้รับคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินผลและ EvAP ได้รับคำถามเกี่ยวกับการใช้งานโครงการ ลักษณะการทำงานร่วมกันของ 2 หน่วยงานนี้ ช่วยให้ทีมประเมินผลพร้อมตอบคำถามได้ทันทีโดยไม่ต้องปรึกษากัน การทำงานร่วมกันได้ปรับปรุงความสามารถของทั้งสองหน่วยงาน เพื่อให้บริการผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1) ผลประเมินปัจจัย ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย ขาดความคงทนในการใช้งาน ทีมประเมินแจ้งผลประเมินกับเจ้าของโครงการ เพื่อจัดซื้อปรับเปลี่ยนวัสดุของป้ายชื่อให้มีคงทนต่อการใช้งานในปีการศึกษาต่อไป และด้านเอกสารการฝึกประสบการณ์ การจัดทำเอกสารที่ไม่ครบถ้วนตามผู้ใช้งาน ทีมประเมินได้ปรับปรุงเอกสารตามข้อมูลที่ได้รับ แต่อาจยังไม่สมบูรณ์ ดังนั้นในการดำเนินโครงการครั้งต่อไปควรดึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะสถานประกอบและนักเรียน มามีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดทำเอกสารก่อนที่จะนำไปใช้

2) ผลประเมินกระบวนการ ด้านการจัดนักเรียนเข้ารับการฝึกประสบการณ์ พบว่า นักเรียนบางคนเดินทางไกลเพื่อไปยังสถานประกอบการ ดังนั้นผู้รับผิดชอบต้องสำรวจข้อมูลระยะทางระหว่างที่อยู่อาศัยถึงสถานประกอบการและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ชี้แจงเหตุผลหรือปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางก่อนเข้ารับการฝึกประสบการณ์ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นแก่นักเรียน ด้านปฐมนิเทศ นักเรียนต้องการให้จัดกิจกรรมการสาธิตเป็นกลุ่มย่อยและเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ดังนั้นกิจกรรมในครั้งต่อไป ควรจะต้องร่วมกันวางรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ เพิ่มเติมกรณีศึกษาจัดกิจกรรมกลุ่มย่อยให้ได้ระดมความคิดเห็นร่วมกัน และด้านกำกับติดตามของพี่เลี้ยง พบปัญหาจากการสื่อสารในการมอบหมายงานที่ขาดความชัดเจน ควรมีการประชุมชี้แจงให้พี่เลี้ยงทราบปัญหาดังกล่าวและนักเรียนที่ไม่กล้าพูดเพื่อแจ้งปัญหาในการทำงาน พี่เลี้ยงอาจจะต้องพูดคุยสร้างความคุ้นเคยและกระตุ้นให้นักเรียนกล้าสื่อสารมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำแนวคิดการประเมินไปใช้

การประเมินแบบร่วมมือที่ประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประเมินและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ประเมินจะต้องมีความรู้เรื่องบริบทของโครงการ ส่วนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้าร่วมในทีมประเมินจะต้องมีความรู้ในเรื่องการประเมินอย่างเพียงพอ จึงต้องมีการสำรวจในความรู้ของทั้งสองฝ่าย ถ้าหากมีความรู้ไม่เพียงพอจะต้องหาวิธีการที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ให้ทีมประเมินมีความพร้อม โดยการจัดประชุมบรรยายในด้านบริบทของโครงการและด้านความรู้เกี่ยวกับการประเมิน

3. ข้อเสนอแนะในการประเมิน/การวิจัยครั้งต่อไป

1) แนวคิดการประเมินแบบร่วมมือ เป็นกลุ่มทฤษฎีการประเมินที่ใช้เกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมิน ผลการประเมินที่พบยังไม่เกิดการนำไปใช้อย่างชัดเจน หากมีกระบวนการกระตุ้นให้เกิดการนำไปใช้ ควรนำแนวคิดการประเมินแบบเน้นการใช้ประโยชน์ (utilization focused evaluation) มาใช้ในการประเมิน เพื่อช่วยให้เห็นภาพของนำผลการประเมินที่พบ ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการได้

2) การประยุกต์แนวคิดประเมินแบบร่วมมือ ให้ผลลัพธ์เชิงบวกในด้านการร่วมกันวางแผนการประเมิน มีผู้ประเมินช่วยเหลือในด้านเทคนิคการประเมินและเสริมสร้างความสามารถในการประเมินให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ ให้พวกเขาสามารถลงมือค้นหาสารสนเทศที่นำไปปรับปรุงโครงการได้มากขึ้น ซึ่งเหมาะกับการนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เพื่อให้เกิดกระบวนการประเมินที่เป็นระบบและได้ผลการประเมินที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน

3) จากข้อค้นพบด้านความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพผลการทดสอบมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ดังนั้นควรมีหาวิธีการหรือแนวคิดมาพัฒนาด้านความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพก่อนออกฝึกประสบการณ์ให้มีมาตรฐานตามที่กำหนดและเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ

4) ในการประเมินครั้งนี้ผู้ประเมินมุ่งเน้นที่จะหาผลการประเมินโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่ไม่ได้ศึกษาพัฒนาการด้านความรู้ทางการประเมินของทีมประเมิน ดังนั้นควรมีการศึกษาพัฒนาการความรู้ทางการประเมินว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือมาใช้ในการประเมินโครงการ

เอกสารอ้างอิง

- ทิพย์ขัมพร เกษโกมล. (2545). *การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดการประเมินแบบร่วมมือรวมพลัง*. ได้จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/10546>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2562].
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2547). *การบริหารโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ประสาน จันทรดาสุต. (2561). *การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

- รักชนก โสภาทิศ. (2553). *การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว*. ปรินญาปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาหลักสูตรและวิธีการสอนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราตรี นันทสุนธ. (2547). *การพัฒนารูปแบบการประเมินแบบร่วมมือสำหรับประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2556). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556*. ได้จาก <http://bsq2.vec.go.th/course/2556/2-05-56/7%20พณิชยกรรม.pdf> [สืบค้นเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562].
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2551). *แนวปฏิบัติการดำเนินการฝึกงาน*. ได้จาก http://bsq2.vec.go.th/document/ฝึกงาน%20_Dec.08_.pdf. [สืบค้นเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562].
- อมรศักดิ์ สิ้นเหลือ. (2558). *การพัฒนาโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ในจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Muhsin, M.O., David L.W., & Jeffrey J.M. (2012). *Collaborative evaluation of a high school prevention curriculum: How methods of collaborative evaluation enhanced a randomized control trial to inform program improvement*. Evaluation and program planning, 35(4), 529-534.
- O'Sullivan, R.G. (2004). *Practicing Evaluation: A Collaborative Approach*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.